

Steinerskoleforbundet

Prof. Dahlsgt. 30, 0260 OSLO. Tlf. 22542540, e-post: forbundet@steinerskolen.no Org.nr: 979273789

Kunnskapsdepartementet
Postboks 8119 Dep
0032 Oslo

Oslo, 28. januar 2013

fremsendt pr e-post:
postmottak@kd.dep.no

HØRING – MERKNADER TIL FORSLAG TIL ENDRINGER I PRIVATSKOLELOVEN – PRESISERING AV BEGREPET ”ANERKJENT PEDAGOGISK RETNING” MV.

Det vises til departementets høringsbrev av 17.12.2012, vedlagt høringsnotat vedrørende ovennevnte tema. På vegne av steinerskolene i Norge sender vi nedenstående bemerkninger til høringsnotatet.

Bakgrunn og vår vurdering av problemstillinger

Slik vi leser høringsnotatet er departementets forslag om å ta inn en tilføyelse til privatskoleloven § 2-1, 2. ledd bokstav b) foranlediget av Montessoriforbundets henvendelse. Henvendelsen er foranlediget av at Utdanningsdirektoratet har godkjent videregående skoler som angir seg selv som montessoriskoler. Montessoriforbundet påpeker at det ikke er utarbeidet en læreplan og et pedagogisk opplegg basert på Maria Montessoris pedagogiske grunnlag for videregående skoler. Forbundet påpeker derfor at man «*ikke har kunnet finne at det eksisterer en internasjonal montessoriskolemodell for videregående nivå som er ”utprøvd, utførlig beskrevet i litteraturen, velrenommert og relativt utbredt”, slik det kreves i [forarbeidene] til privatskoleloven.*»

Montessoriforbundet redegjør deretter for det arbeidet som kreves for å skulle utarbeide en slik læreplan, og konkluderer med «*at det per i dag ikke finnes et anerkjent og utprøvd grunnlag for oppstart av montessorivideregående skoler i Norge.*»

La oss innledningsvis gi vår tilslutning til Montessoriforbundets henvendelse til departementet: Hvis noen skoler skal kunne kalle seg montessoriskoler, er det både berettiget og naturlig at det forbundet som forvalter den pedagogiske retningen i Norge må kunne innestå for at en skole som benytter betegnelsen «montessori» også faktisk bygger sin læreplan på en pedagogikk som berettiger bruken av denne betegnelsen. Slik vil det også være for Steinerskoleforbundet for de skoler som ønsker å kalle seg steinerskoler.

Montessoriforbundet henviser i sin henvendelse til forarbeidene, og sikter da til og anvender den formuleringen som fremgår av punkt 8.2.3.3 i Ot.prp.nr.37 (2005-2006), der det blant annet uttales, slik departementet siterer i sitt høringsnotat:

”Departementet vil presisere at med omgrepet anerkjent er meint at skolens pedagogiske verksemd er utprøvd, relativt utbreidd og utførleg beskriven i faglitteraturen.”

Montessoriforbundet synes å mene at denne formuleringen fra forarbeidene gir tilstrekkelig grunnlag for forbundets henvendelse. Steinerskoleforbundet er enig i dette. Det er etter vår oppfatning ikke behov for noen tilføyelse til lovteksten for å kunne håndheve denne forståelsen av lovens nåværende ordlyd. Dette kommer vi nærmere tilbake til ut fra en prinsipiell synsvinkel nedenfor i punkt 2.

Etter vår oppfatning må Montessoriforbundets henvendelse til departementet oppfattes som en velbegrunnet klage over at Utdanningsdirektoratet har godkjent de aktuelle videregående skolene som montessoriskoler. Det er vår oppfatning at departementet med grunnlag i lovens nåværende ordlyd har kompetanse til å oppheve disse godkjenningsvedtakene.

Betegnelse «montessoriskole» eller «steinerskole» er etter vår oppfatning privatrettslige beskyttede betegnelser. I tillegg kommer det privatrettslige knyttet til å benytte læreplaner som henholdsvis Montessoriforbundet og Steinerskoleforbundet har anvendt meget betydelige – ikke statlig finansierte – midler på å utarbeide. Dette siste punktet er ikke aktuelt i forhold til de videregående skolene som har foranlediget Montessoriforbundets henvendelse til departementet. Vi finner likevel grunn til å nevne det her, da det er relevant i forhold til en helhetlig holdning og standpunkttagen til om en søkerskole bygger på og har rett til å bygge på en pedagogikk som den gjennom søknad angir å være forankret til.

Etter vår oppfatning må Utdanningsdirektoratet kvalitetssikre godkjenning av søknader fra nye skoler. Dersom en slik skole betegner seg som montessoriskole eller steinerskole må direktoratet derfor klargjøre om denne skolen knytter seg til en allerede godkjent plan eller har utviklet en læreplan som reflekterer disse pedagogiske grunnlagene, og, i førstnevnte tilfellet, om den har rett til å anvende en slik allerede godkjent læreplan. En slik lovlighetskontroll har ikke Utdanningsdirektoratet foretatt i de tilfellene som danner grunnlaget for at denne saken kommer opp. Etter vårt syn er det en saksbehandlingsfeil som har hatt betydning for resultatet.

Nærmere om departementets forslag om tilføyelse til privatskoleloven § 2-1, 2. ledd bokstav b)

Som det fremgår av departementets høringsnotat, foreslås det med et unntak å ta inn i lovteksten den definisjonen av «*anerkjend pedagogisk retning*» som er angitt i Ot.prp.nr.37 (2005-2006) ved å tilføye formuleringen «*ved at det pedagogiske opplegget er utprøvd, utbreidd og utførleg beskrevet i faglitteraturen.*» Det er uklart om man her tilsikter en skjerping i forhold til forarbeidenes angivelse «*relativt utbreidd*» ved at man utelater «*relativt*» i den foreslåtte lovteksten.

I Ot.prp. nr. 43 (2005-2006) på s. 21 flg. foretar departementet en 3-delning av norsk skolevirksomhet:

- Den offentlige skolen som er fullfinansiert av det offentlige.
- Private skoler som i henhold til folkerettslige forpliktelser er opprettet med grunnlag i «religiøs eller filosofisk overbevisning» etter EMK. Det er disse skolene departementet legger til grunn at skal motta statsstøtte etter privatskoleloven.
- Private skoler som opprettes ut fra folkerettslige forpliktelser etter FNs konvensjon om økonomiske, sosiale og kulturelle rettigheter (ØSK). ØSK omfatter forpliktelsene etter EMK, men rekker lengre. I den utstrekning en skoleetablering faller innenfor ØSK, og ikke kan nektes, men utenfor EMK, legger departementet opp til at det ikke skal gis statsstøtte.

Dette ser ut til å ligge til grunn for godkjenningskriterier som ble gjennomført i lovendringen med virkning fra 1. august 2007, med unntak av 2. ledd bokstav d) som ikke forholder seg til et slikt prinsipielt skille. Den bestemmelsen er for så vidt prisverdig, men viser noe om Norge som kulturnasjon som ikke likestiller andre kulturetninger med idrett. Samtidig medfører den at det prinsipielle skillet som man forsøker å trekke opp mellom skoler som blir delfinansiert av staten og de som ikke blir det, svekkes betydelig. Hvis man tilsikter en innstramning av bestemmelsen i bokstav b) ved å utelate «*relativt*», blir dette prinsipielle skillet i Ot.prp. nr. 43 (2005-2006) ytterligere problematisk. Vi har tidligere uttalt oss kritisk til det skillet som er angitt i denne proposisjonen, som etter vår oppfatning har andre begrunnelser en det som kan forankres i en prinsipiell, rettsligpolitisk eller rettsfilosofisk begrunnelse i motsetning til det skillet og den avgrensningen som følger av privatskoleloven § 6-3. Men det er i denne sammenheng ikke relevant.

Vi kan ikke se hvordan den definisjonen av *anerkjent pedagogikk* som man nå foreslår tatt inn i lovteksten, skal tilføre lovforståelsen noe mer enn det som allerede fremgår av forarbeidene. Privatskoleloven inneholder i likhet med enhver lov, en et stort antall begreper som må fylles med innhold. Dersom man legger an en lovgivningspraksis der begrepsdefinisjoner skal utdypes og tas direkte inn i lovteksten, vil resultatet bli svært uoversiktlig og tung lovgivning.

Noen sluttsynspunkter

Lovforslaget til departementet er direkte foranlediget av de aktuelle videregående skolene som Utdanningsdirektoratet har godkjent uten å foreta den kontroll som søknadene etter vår oppfatning burde ha ledet til.

Vi kan heller ikke som påpekt ovenfor, se at det er behov for en slik lovtilføyelse for å få stoppet skoleetablering av skoler som på faglig feil grunnlag karakteriserer seg som montessoriskoler, og som antagelig også benytter denne betegnelsen i strid med privatrettslige skranker.

Vi er kritiske til at man nå, så kort tid før et Stortingsvalg, og med de ulike standpunkt til og føringer på hva som skal være lovens godkjenningskriterier, anvender tid og ressurser på å foreslå en slik endring.

Oslo, 28. januar 2013

For *Steinerskoleforbundet*
på vegne av steinerskolene i Norge.

Cathrine Nordlie (sign)

Bjørn Brodwall (sign)